

Boekennieuws

Jan Deckwitz

Twee bijzondere boeken zijn deze keer aan de orde. Bijzonder, omdat het twee zeer goed leesbare biografieën betreft over bijzondere mensen, te weten Rento Wolter Hendrik Hofstede Crull en Jan Hendrik van Heek. Hofstede Crull was de grondlegger van de eerste elektriciteitscentrale in Borne en van de onderneming HEEMAF te Hengelo. Van Heek was, naast een succesvolle textielondernemer in Enschede, ook een gepassioneerd tekenaar en dagboekschrijver waarmee veel details uit zijn leven zijn vastgelegd en bewaard gebleven.

Een bijzonder energiek ondernemer

ISBN : 90 5730 640 9
Aantal blz. : 145
Auteur : Jaap Tuik
Uitgever : Walburg Pers
Prijs : € 19,50

Op 16 januari jl. is in het Historisch Centrum Overijssel (HCO) een tentoonstelling geopend, gewijd aan de activiteiten en leven van Rento Wolter Hendrik Hofstede Crull. Gelijk hiermee is ook het

Het boek begint over de samenwerking van Hofstede Crull met Willem Willink en Floris Hazemeyer bij de TCS (Twents Centraal Station), de elektriciteitscentrale aan de Bornsestraat in Hengelo. Ook andere door hen in Nederland gebouwde centrales komen hierbij aan de orde. In het volgende hoofdstuk wordt zijn geboorte in Meppel, zijn jeugdleven en zijn opleiding aan de orde gesteld. Bijzonder is wel dat zijn schoolresultaten allerbedroevends waren. Geen enkel schooldiploma heeft hij ooit verworven. Hij was een pragmatisch mens met een paar gouden handen en een goed zakelijk inzicht.

Vervolgens komen de sportieve activiteiten en hobby's aan de orde. Hij was een begenadigd wielrenner, liet wel op de fiets met het hoge voorwiel en het kleine achterwiel. Hofstede Crull had een zwak voor auto's. Hij ging hierin zover dat hij "de Spijker" in licentie bouwde in Hengelo. Hij aarzelde niet de wagens aan te passen en de techniek hiervan te verbeteren. Door zelf tourtochten te rijden kwam hij achter de zwakke punten van zijn wagens en hij voerde onderweg uitgebreide reparaties uit.

In de volgende hoofdstukken wordt systematisch de ontwikkeling van elektrotechnische toepassingen toegelicht. Op basis van de ontdekkingen wordt een goed beeld gegeven van de problemen waar men toentertijd tegenaan liep en welke oplossingen men vond.

Natuurlijk komen ook de zaken in Borne aan de orde. De opkomst en ondergang van zijn bedrijf alhier worden uitgebreid beschreven. Ook zijn plannen voor de aanleg van een elektriciteitsnet in Twente worden toegelicht.

In Brabant ging het mis. De oprichting van de PNEM (Provinciaal Noord-Brabants Elektriciteits-Maatschappij) was in 1914 een feit. Een slechter moment had men niet kunnen kiezen, de Eerste Wereldoorlog was een maand later, in juli, een feit.

De omslag van het boek: "Een bijzonder energiek ondernemer"

boek "Een bijzonder energiek ondernemer" gepresenteerd. Jaap Tuik, de schrijver van dit boek, is er in geslaagd om op een boeiende wijze het leven en werk van Hofstede Crull vast te leggen. Het verhaal wordt aangevuld met zeer veel beeldmateriaal waarmee personen, relaties en werkomgeving van Hofstede Crull verduidelijkt worden.

Hofstede Crull kwam als werknemer bij de machinefabriek Ledeboer aan de Oude Almloseweg te Borne in dienst. Dat hij in Borne bleef hangen had te maken met het feit dat hij hier zijn geliefde, naderhand zijn vrouw, Aleida Dijkers leerde kennen. Samen kregen zij drie dochters.

Hierdoor stagneerde de bouw van een centrale in Geertruidenberg. De ambtelijke instanties op gemeentelijk- en provinciaal niveau stelden hun eisen waardoor financiële gevolgen niet uitbleven. Hofstede Crull aarzde om op basis van de afspraken verder te bouwen. De onderneming was zeer risicovol die uiteindelijk met een sisser afliep.

Uitgebreid wordt hierna ingegaan op de ontwikkelingen van de HEEMAF in Hengelo en hoe hij dit bedrijf uiteindelijk moest achterlaten. Kortom, het boek leest als een roman waarbij je na het doorlezen nog veel plezier beleeft bij het bekijken van de vele foto's.

Kunst, katoen en kastelen

ISBN : 978 90 400 8555 0

Aantal blz. : 608

Auteur : Wim H. Nijhof

Uitgever : Waanders Uitgevers

Prijs : € 29,95

De omslag van het boek: "Kunst, katoen en kastelen"

De Enschedese textielabrikant Jan Herman van Heek (1873-1957) had één vurige passie: de laatmiddeleeuwse kunst. Als verzamelaar van vooral handschriften en schilderijen genoot hij een internationale reputatie. Zijn collectie is te zien in Huis Bergh in 's Heerenberg, het kasteel dat hij in 1912 als een ruïne kocht en in de loop der jaren zorgvuldig restaureerde.

Geboren in Enschede op 20 oktober 1873 als vijfde zoon van Gerrit Jan van Heek, firmant van Van Heek & Co., een vooraanstaand fabrikant in de stad. Jan's moeder was Christine Meier, de tweede echtgenote van Gerrit Jan, die zijn eerste vrouw Julia Blijdenstein al vroeg had moeten verliezen.

Jan Herman van Heek was behalve kasteelheer van Huis Bergh een spraakmakende Twentse textielabrikant in de eerste helft van de twintigste eeuw. Het waren roerige jaren vol heftige sociale strijd in Oost-Nederland, waarin de opkomst van het socialisme en het groeiende arbeidersverzet centraal stonden en massale stakingen het trieste dieptepunt vormden. Met zijn landelijke netwerken in politiek en bedrijfsleven was Jan van Heek een invloedrijke ondernemer. In het interbellum, toen de economische crisis ook textielbedrijven zware klappen toediende, behartigde hij de belangen van de katoenindustrie.

Van 1930 tot 1956 leidde hij het, met kapitaal van de familie Van Heek gestichte Rijksmuseum Twenthe in Enschede. Zijn museale beleid was uiteraard gericht op de religieuze kunst van de late middeleeuwen.

Als kasteelheer van Huis Bergh boeiden hem middeleeuwse walburchten. Hij restaureerde zijn eigen kasteel en ook de Doornenburg en kasteel Hernen. Zijn mecenaat was daarnaast gericht op het behoud van middeleeuwse kerken in Nederland, Duitsland en Engeland.

Bestuurlijk was hij actief in landelijke en provinciale organisaties voor monumentenbehoud en natuurbescherming. De Universiteit van Amsterdam beloonde zijn verdiensten voor kunst, cultuur en natuur in 1952 met een eredoctoraat in letteren en filosofie.

De historicus dr. Wim H. Nijhof schreef een biografie over hem, onder de titel *Kunst, katoen en kastelen*. Voor het schrijven van de biografie van J.H. van Heek kreeg de auteur als eerste en enige toegang tot diens persoonlijke archief, waarin talloze brieven, notities, dagboeken en schetsboeken verhalen van een boeiend leven.

Het is de verdienste van Nijhof het boek zodanig te presenteren dat het niet alleen een zeer goed leesbaar document is, maar ook geschikt is als naslagwerk over een periode uit de recente geschiedenis waarbij de tekeningen en foto's een grote toegevoegde waarde hebben. Naast het geschreven verhaal, worden met korte intermezzo's specifieke details nader uitgewerkt. Het boek blijft boeiend tot de laatste bladzijde.

Van de bestuurstafel

A. Mulders-Gordijn

In het 2^e gedeelte van het seizoen heeft het bestuur van de Heemkundevereniging weer een aantal keer vergaderd over de lopende zaken.

Bentheimer zandstenen put

Zoals u al elders in Boorn en Boerschop hebt kunnen lezen, heeft de vereniging een eeuwenoude Bentheimer zandstenen put aangekocht. Het bestuur is erg blij dat een alert persoon ons opmerkelijk heeft gemaakt op de verkoop van de put. Het bestuur vindt het erg plezierig dat leden of oud-leden ons attent maken op cultuurhistorisch erfgoed van en uit Borne.

Maquette Oude Borne

De maquette in het Dijkhuis kan zich in grote belangstelling verheugen van zowel bewoners als bezoekers van Het Dijkhuis te Borne. Volgens het bestuur heeft de maquette een welverdiende plaats gekregen.

Cursus Van Borghende tot Borne

Martin Thiehatten verzorgt onder auspiciën van de Heemkundevereniging de cursus "Van Borghende tot Borne". Hij heeft in het vorige winterseizoen met veel succes de cursus gegeven. Ook nu start in februari (inmiddels volgeboekt) een nieuwe cursus en indien er veel aanmeldingen zijn kan ook in het voorjaar of najaar nog een cursus gegeven worden. M. Thiehatten behandelt uiteenlopende onderwerpen als de landbouw in en rond Borne en het begin van de grote industrieën van Twente. De wieg ervan stond immers in Borne. Aankondigingen zijn reeds in de Bornse Courant verschenen.

Schenkeningen

De familie Hollegien schonk 20 jaargangen van de Ned. Genealogische Vereniging met een zestal registers en 20 jaargangen van de IJsselacademie. Tevens een boekje met bronnenoverzicht m.b.t. heraldisch onderzoek en een boekje met genealogisch bronnenoverzicht.

Mevrouw R. Meenhuis-Zonder schonk honderden bidprentjes van overleden Zenderense inwoners en omwonenden van Zenderen.

De heer J. ter Beke schonk diverse jaargangen van Twentse tijdschriften, Twickelblad jg 16 en 17, Typisch Twente, jg 1 t/m 5, Wederwaardigheden, nr. 1 t/m 39, B en B 28 nrs., 10 RK gebedenboeken van 1900 t/m 1950 en het Boerenjaarboek uit 1929.

Alle schenkers worden hartelijk bedankt voor hun giften.

Ledenavonden

Ons wachten nog na de jaarvergadering een tweetal ledenavonden, één in maart, waarin het dialect centraal staat. Deze avond wordt opgeluisterd door

het bekende Bornse trio Foezel en een avond in april waarin deze keer spreekwoorden, ontleend aan oude voorwerpen aan de orde komen. Beide avonden beloven weer uiterst boeiend te worden.

Er wordt nog gewerkt aan een invulling voor het jaarlijkse uitstapje. Ook hier doet de activiteitencommissie haar uiterste best om er een leuke en boeiende dag van te maken.

Toekomst Heemkundevereniging

Het lijkt haast mode te worden in deze barre, economische tijden, maar ook het bestuur van de heemkundevereniging is druk bezig een toekomstvisie en een toekomstplan op te stellen. In deze moderne tijden kun je niet constant voortborduren op wat je al kent en weet. Stilstand is achteruitgang, luidt een bekend gezegde en stilstaan willen we niet. Het bestuur brengt u tijdig op de hoogte van alle plannen zodra ze uitgekristalliseerd zijn.

Ledenbestand

Vanaf september 2008 hebben in totaal 8 leden afscheid genomen van de vereniging door overlijden en/of verhuizingen. Eveneens zijn 14 nieuwe leden ingeschreven. Wij heten de nieuwe leden van harte welkom en hopen dat zij veel plezier mogen beleven aan de vereniging en de bijbehorende activiteiten.

Jaarverslag 2008 van de Heemkundevereniging Bussemakerhuis Borne

Ledenaantal

In de loop van het jaar 2008 konden we 25 nieuwe leden inschrijven. Door overlijden en/of persoonlijke omstandigheden werd het lidmaatschap voor 8 leden beëindigd. Totale ledenaantal: 253, gezinslidmaatschappen 110, persoonlijke lidmaatschappen 142. Ereleden: 2. In totaal heeft de vereniging 364 leden.

Bestuurszaken

Bij de jaarvergadering in februari werd de interim-secretaris A. Mulders-Gordijn benoemd tot secretaris. De aftredende bestuursleden R. Blödtner-Leushuis en H. Oude Aarninkhof werden met algemene stemmen herbenoemd voor een periode van 3 jaar.

Het bestuur is in het jaar 2008 in totaal 10 keer bijeengekomen om de lopende zaken te bespreken.

Bijzonderheden

In 2008 heeft de vereniging met succes het boek "Bonje in Borne", geschreven door de heer H. Gloerich, uitgegeven. De pers heeft zich lovend over het boek uitgelaten.

In Zwolle is in de maand september bij een manifestatie van de *Vereniging van Overijsselsch Regt en Geschiedenis* de maquette van Oud Borne tentoongesteld. De koningin bezocht deze tentoonstelling en zij toonde zich zeer enthousiast over de maquette. De bestuursleden R. Blödtner en H. Woolderink, ondersteund door K. Blödtner, gaven uitleg en overhandigden haar het boek *Hof te Borne*, geschreven door H. Woolderink.

De maquette staat inmiddels in de hal van het Dijkhuis, zij is in bruikleen gegeven. Vrijwilligers knappen de maquette op.

Werkgroepen

De werkgroepen Monumentencommissie, redactie *Boorn en Boerschop*, Open monumentendag, Beheer en verspreiding Boorn en Boerschop, archiefcommissie en gebruik Oale Schöp, hebben zich ook dit jaar ingespannen om interessante zaken voor de vereniging te organiseren. De werkgroepen vragen de leden dringend om versterking van de werkgroepen.

Verenigingsactiviteiten

Januari:

Op 10 januari organiseerde de vereniging de gebruikelijke "Nieujaarsvisite" waarin na de toespraak van de voorzitter het klankbeeld "Alles geet veurbiej" door de heer F. Rouwhorst vertoond werd. Het klankbeeld toonde een heel herkenbaar beeld voor onze leden.

Februari:

Op 12 februari vond de jaarvergadering van Heemkundevereniging plaats. Na het officiële gedeelte waarin het financiële jaarverslag en het algemene jaarverslag werden besproken, hield de heer G. Nijkamp zijn verhaal over het onderwerp "Langs het spoor van Borne naar Zenderen".

Maart:

In deze dialectmaand kwam de bekende professor A van der Meiden een aantal stukken uit zijn bundel

"Verleuren Kunnigheid" voorlezen. Daarnaast vertelde hij nog het een en ander uit zijn bewogen carrière.

April:

De slotavond van het seizoen, de heer Kappert uit Almelo vertelde een boeiend verhaal over de geschiedenis van de post in Almelo en omstreken. Het bleek een interessante avond over een zo gewoon onderwerp waar niet veel mensen over nadenken.

Mei:

Op 17 mei ging de gebruikelijke excursie voor de leden naar de Duitse stad Cloppenburg. Het Heimatmuseum werd onder leiding van een gids bekeken en voor de liefhebbers lokte na een voortreffelijke middagmaaltijd de stad Cloppenburg.

September:

De op Open Monumentendag georganiseerde fietstocht werd door de deelnemers zeer gewaardeerd. Ook de expositie in de Oale Schöp in het kader van het thema "Sporen uit het verleden" werd goed bezocht. De fotowedstrijd heeft echter slechts twee inzenders opgeleverd, die de hun toegekende prijs in dank hebben aanvaard.

Oktober:

De eerste ledenavond van het nieuwe seizoen vulde de heer H. Gloerich in. Zijn boek *Bonje in Borne* werd gepresenteerd en de eerste exemplaren werden overhandigd. Daarna vertelde de heer Gloerich met veel enthousiasme over zijn boek.

December:

De heer Ahlers uit Oldenzaal vertelde enthousiast over "Een historische kaart als boeiend verhaal". Het bleek dat inderdaad iedere kaart een eigen verhaal vertelt als je maar goed weet te kijken.

Boorn en Boerschop

Met ingang van dit jaar verschijnt ons verenigingblad drie keer per jaar. Ook heeft het blad een nieuwe, verfrissende omslag gekregen. Zoals altijd is het blad een prettig leesbaar, een goed verzorgd blad. Het blad wordt door een enthousiaste redactie in elkaar gezet en door een aantal vrijwilligers rondgebracht. Het bestuur is de bezorgers zeer dankbaar voor deze prestatie.

Het bestuur spreekt zijn dank uit aan iedereen, die zich voor de vereniging heeft ingezet.

Genog hemn, is meer weerd dan völ hemn.

Nog leverbare uitgaven . . via de Heemkundevereniging Bussemakerhuis

Titel:	Prijs	
	Leden	Anderen
Rond Horst en Hof te Borne (1981)	€ 2,00	€ 2,50
Borne, historie en volksverhalen (1987)	€ 4,00	€ 5,00
Landweren, Borgen & Postwegen (1990)	€ 6,00	€ 7,50
Borne Archeologisch (1995)	€ 4,00	€ 5,00
J.B Schoemaker, een Twentse Heelmeester i.d 19 ^e -eeuw (1999)	€ 6,00	€ 7,50
Veertig jaar later, jubileumuitgave (2002)	€ 6,00	€ 7,50
Periodiek Boorn en Boerschop (diverse nummers)	€ 2,50	€ 3,00
Kadastrale Atlas 1832, Borne / Weerselo (2005), boek met kaartenmap	€ 35,00	€ 40,00
De Hof te Borne (2 ^e druk 2006)	€ 15,00	€ 15,00
De oude kerk van Borne: een eenvoudige hemel op boerenaarde (2006)	€ 22,50	€ 22,50
Bonje in Borne	€ 12,50	€ 12,50

Prijzen zijn exclusief eventuele verzendkosten. Genoemde uitgaven zijn verkrijgbaar bij:
- Mw. R. Blödtner, C. Hilbrinkstraat 56, Borne tel. 074-266 89 08;
- Enkele uitgaven zijn ook verkrijgbaar bij de plaatselijke boekhandel.

**Voor uw taxatie
van
onroerend goed**

in verband met boedelscheiding,
suksessie - verkoop.

Tevens onteigeningsdeskundige en
boerderijen bemiddeling.

J.F.M. Hassels Mönning
makelaar en beëdigd taxateur
Lid Agrarische Sectie

Watertorenstr. 14 - Borne - Tel. 074-661581

Honderd jaar ervaring in drukwerk

HASSINK DRUKKERS HAAKSBERGEN

Handelsstraat 1 - 7482 GW Haaksbergen
Postbus 177 - 7480 AD Haaksbergen
Telefoon (053) 572 17 77 - Telefax (053) 572 62 75
E-mail hdh@hassink.nl